

עיונים בשפה וחברה

כתב עת אלקטרוני בין תחומי

של האגודה הישראלית לחקר שפה וחברה

גיליון מיוחד בנושא

מדברים שלום – עושים מלחמה

Israel Studies in Language and Society

**Interdisciplinary Electronic Journal of the
Israeli Association for the Study of
Language and Society**

Special Issue on

Talking Peace – Making War

עורכת אורחת

דליה גבריאל נורי

מכללת הדסה ירושלים ואוניברסיטת בר-אילן

העורכת

מלכה מוצ'ניק

המחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות, אוניברסיטת בר-אילן

עורכת ביקורת ספרים

דבורה קלקין-פישמן

הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה

המערכת

רוני הנקין, המחלקה ללשון העברית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
רון כוזר, החוג לשפה וספרות אנגלית, אוניברסיטת חיפה
ענת סטבנס, החוג להכשרת מורים לאנגלית, המכללה האקדמית בית-ברל
עירית קופפרברג, מרכז שח"ק לחקר שפה, חברה ותקשורת, מכללת לוינסקי לחינוך
אורה שורצולד, המחלקה ללשון העברית וללשונות שמיות, אוניברסיטת בר-אילן

מרכזת המערכת: רקפת דילמון**עורך לשון עברית:** יצחק הילמן**עורכת לשון אנגלית:** שרה ירקוני**מתחזק האתר:** צבי סדן (צוגויה סאסאקי)**מועצת המערכת**

עלית אולשטיין, בית-הספר לחינוך, האוניברסיטה העברית בירושלים
מוחמד אמארה, החוג לבלשונות אנגלית, המכללה האקדמית בית-ברל
שושנה בלום-קולקה, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים
אליעזר בן-רפאל, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב
גבריאל ויימן, החוג לתקשורת, אוניברסיטת חיפה
גדעון טורי, בית הספר למדעי התרבות, אוניברסיטת תל-אביב
איילת כהן, החוג לתקשורת, המכללה האקדמית ע"ש דוד ילין
תמר כתריאל, החוג לתקשורת, אוניברסיטת חיפה
רפאל ניר, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים
דב ספולסקי, המחלקה לאנגלית, אוניברסיטת בר-אילן
אילנה שוהמי, בית-הספר לחינוך, אוניברסיטת תל-אביב
יוסף שטרית, החוג ללשון העברית, אוניברסיטת חיפה
מרים שלזינגר, המחלקה לתרגום וחקר התרגום, אוניברסיטת בר-אילן
אסתר שלי-ניומן, המחלקה לתקשורת ועיתונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים

Guest Editor

Dalia Gavriely-Nuri
Hadassah College and Bar-Ilan University

Editor

Malka Muchnik
Department of Hebrew and Semitic Languages, Bar-Ilan University

Reviews Editor

Devorah Kalekin-Fishman
Faculty of Education, University of Haifa

Editorial Board

Roni Henkin, Department of Hebrew Language, Ben-Gurion University
Irit Kupferberg, Shahak Research Center, Levinsky College of Education
Ron Kuzar, Department of English Language and Literature, University of Haifa
Anat Stavans, Department of English, Beit-Berl Academic College
Ora Schwarzwald, Department of Hebrew & Semitic Languages, Bar-Ilan University

Editorial Coordinator: Rakefet Dilmon

Hebrew Style Editor: Yitzhak Hilman

English Style Editor: Sarah Yarkoni

Site Maintainer: Tsvi Sadan (Tsuguya Sasaki)

Advisory Board

Muhammad Amara, English Linguistics, Beit-Berl Academic College
Eliezer Ben-Refael, Sociology and Anthropology, Tel Aviv University
Shoshana Blum-Kulka, Journalism and Communications, The Hebrew University
Ayelet Cohen, Communication Studies, David Yellin College of Education
Tamar Katriel, Communications, Haifa University
Raphael Nir, Journalism and Communications, The Hebrew University
Elite Olshtain, School of Education, The Hebrew University
Esther Schely-Newman, Journalism and Communications, The Hebrew University
Joseph Schetrit, Hebrew Language, Haifa University
Miriam Shlesinger, Translation and Interpreting, Bar-Ilan University
Elana Shohami, School of Education, Tel Aviv University
Bernard Spolsky, English Linguistics, Bar-Ilan University
Gideon Toury, Culture Research, Tel Aviv University
Gabriel Weimann, Communications, Haifa University

עיונים בשפה וחברה של "האגודה הישראלית לחקר שפה וחברה" הוא כתב עת בין תחומי שפיט, המציע במה אקדמית לחוקרים העוסקים בלשונות השונות המדוברות בישראל מן ההיבט החברתי-תרבותי. מטרתו לשקף ולהפיץ את המחקר בתחום השפה והחברה בישראל של חוקרים מדיסציפלינות שונות, כגון בלשנות, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, תקשורת, חינוך, תרגום ועוד. המאמרים יתמקדו בתחומים אלו מהיבטים תאורטיים, אמפיריים, תיאוריים ומעשיים.

ISSN: 1565-9682

הכתובת להתקשרות: safa.hevra@gmail.com

כתובת האתר: <http://www.isralangsoc.org/isls/>

הגשת מאמרים

המאמרים וביקורות הספרים יישלחו בדואר אלקטרוני בלבד לכתובת המערכת:

safa.hevra@gmail.com

ספרים לסקירה יש לשלוח לכתובת:

ד"ר דבורה קלקין-פישמן, הפקולטה לחינוך, אוניברסיטת חיפה, חיפה 31905

אפשר לקרוא את ההנחיות להכנת מאמר בכתובת זו שבאתר כתב העת:

<http://www.isralangsoc.org/isls/guidelines.html>

אזכורים

"עיונים בשפה וחברה" מאוזכר במקומות אלו:

Linguistics Abstracts: <http://www.linguisticsabstracts.com>

MLA International Bibliography: <http://www.mla.org/bibliography>

ERIC – Education Research Information Center: <http://www.eric.ed.gov>

רכישה ומנויים

לספריות ולמוסדות:

650 ₪ או 185 דולר או 120 אירו עבור גיליון

לאנשים פרטיים (כולל הרשמה לאגודה):

150 ₪ או 45 דולר או 30 אירו לשנה

אופן התשלום

למנויים על כתב העת ולרכישת גיליונות בודדים נא לפנות לחברת און טיים בע"מ

דואר אלקטרוני: ontime@ontime.co.il

טלפון: 04-8405051

אתר החברה: <http://www.ontime.co.il>

Israel Studies in Language and Society of the "Israeli Association for the Study of Language and Society" is an interdisciplinary peer-reviewed journal which publishes research on the different languages spoken in Israel. The journal welcomes articles in the fields of linguistics, sociology, anthropology, communication, education, translation, etc. that deal with relevant topics from theoretical, empirical, descriptive and practical points of view.

ISSN: 1565-9682

Contact Address: safa.hevra@gmail.com

Site Address: <http://www.isralangsoc.org/isls/>

Submissions

To submit articles please see the Guidelines for Contributors at the following address:
<http://www.isralangsoc.org/isls/guidelines.html>

Articles and book reviews should be sent only by electronic mail to the editorial address: safa.hevra@gmail.com

Books for review should be sent to:

Dr. Devorah Kalekin-Fishman, Faculty of Education, Haifa University, Haifa 31905

Indexing and Abstracting

"Israel Studies in Language and Society" is covered by the following services:

Linguistics Abstracts: <http://www.linguisticsabstracts.com>

MLA International Bibliography: <http://www.mla.org/bibliography>

ERIC – Education Research Information Center: <http://www.eric.ed.gov>

Subscription Rates

Libraries and Institutions:

185 USD or 120 EURO or 650 NIS per issue

Private Subscriptions (including Association's fee):

45 USD or 30 EURO or 150 NIS per year

Payment Systems

For subscriptions and purchase of single issues contact On Time Ltd.

E-mail: ontime@ontime.co.il

Telephone: 04-8405051

Website: <http://www.ontime.co.il>

תוכן העניינים

12-8	דבר עורכת הגיליון [עברית ואנגלית]	דליה גבריאלי נורי
מאמרים		
32-13	מצב הצבירה של החברה הישראלית : נחיצות הדיאלוג הערכי	מולי פלג
55-33	ביטויי אתוס הסכסוך בעלוני פרשת השבוע במהלך מבצע 'עופרת יצוקה'	דניאל בר-טל, הדס צורן, הילה כהן ותמיר מגל
85-56	על הרטוריקה של יציאה למלחמה	ענבל ליבוביץ', ותמר כתריאל
113-86	המלחמה שלא הייתה בחדשות: 'לאומיות קבוצת הפנים' ו'לאומיות קבוצת החוץ'	מוטי נייגר וקרני רימר-צרי
128-114	שיח לכודים	נעמה שפי ואמיר הר-גיל
145-129	על רטוריקת המסרים הכפולים בנאום יום השואה הבין-לאומי של ח"כ אחמד טיבי	יהושע גתי
165-146	שיח משלב ושיח עוין: שיחות עם מטלפנים לא-יהודים בתכניות השיחה על אקטואליה ברדיו	גונן דורי-הכהן
179-166	'השלום ינצח את כל אויבנו': על הטשטוש הסמנטי שבין 'שלום' ל'מלחמה' בשיח הפוליטי	דליה גבריאלי נורי
ספרים ועוד		
181-180	משולחן העורכת [עברית ואנגלית]	דבורה קלקין-פישמן
185-182	בניין בנוי לתלפיות. יוסף שיטרית, לשון ומאגריה לשון ומארגיה	חנה עמית כוכבי
189-186	מיקוד במחקר האיכותני: גישות חדשות. עירית קופפרברג (עורכת), חקר הטקסט והשיח: ראשומון של שיטות מחקר	אשר שקדי
194-190	האישי והפוליטי. בתיה שמעוני, על סף הגאולה, סיפור המעברה: דור ראשון ושני	הנרייט דהאן-כלב
201-195	צה"ל כמשמר ומעצב תפיסות סטראוטיפיות שגויות. אורנה ששון-לוי, זהויות במדים: גבריות ונשיות בצבא הישראלי	אסנת רוזנר
204-202	ספר חשוב לכל המתעניינים בתקשורת בין ילדים. שושנה בלום-קולקה ומיכל חמו (עורכות), ילדים מדברים	עלית אולשטיין
תקצירים		
208-205	תקצירים באנגלית	

Table of Contents

Dalia Gavriely-Nuri	From the guest editor [Hebrew and English]	8-12
	Articles [Hebrew]	
Muli Peleg	In search of substantial community: Israeli society and the merit of normative dialogue	13-32
Daniel Bar-Tal, Hadas Zoran, Hila Cohen & Tamir Magal	Expressions of ethos of conflict in Sabbath leaflets in synagogues during the Cast Lead Operation in Gaza Strip	33-55
Inbal Leibovits & Tamar Katriel	On the rhetoric of going to war	56-85
Motti Neiger & Karni Rimmer-Tsory	The supplemented war: 'In-group' nationalism and 'out-group nationalism'	86-113
Naama Sheffi & Amir Har-Gil	Entangled discourse	114-128
Yehoshua Gitai	The rhetoric of Knesset member Ahmad Tibi in his International Holocaust Remembrance Day address	129-145
Gonen Dori-Hacohen	Integrating and divisive discourses: The discourse in interactions with non-Jewish callers on Israeli radio	146-165
Dalia Gavriely-Nuri	'Peace will triumph': The semantic blurring between peace and war in Israeli political discourse	166-179
	Books and More [Hebrew]	
Devorah Kalekin-Fishman	From the editor [Hebrew and English]	180-181
Hannah Amit-Kochavi	A beautifully built construction. Joseph Chetrit, <i>Tresors et Textures d'une Langue</i>	182-185
Asher Shkedi	Focus on qualitative research: New approaches. Irit Kupferberg (ed.), <i>Text and Discourse Analysis</i>	186-189
Henriette Dahan-Kalev	The personal and the political. Batya Shimony, <i>On the Threshold of Redemption the Story of the Ma'abara</i>	190-194
Osnat Rozner	IDF as a maintainer and a constructor of false stereotypes perceptions. Orna Sasson-Levy, <i>Identities in Uniform</i>	195-201
Elite Olshtain	An important book for all those interested in children's interaction. Shoshana Blum-Kulka & Michal Chemo (eds.), <i>Kids Talk: Peer Talk Interaction Patterns</i>	202-204
	Abstracts	
	English abstracts	205-208

תקצירים

מצב הצבירה של החברה הישראלית: נחיצות הדיאלוג הערכי

מולי פלג

איכותה של חברה אנושית תלויה בטיב התקשורת בין חבריה: היא תפרח או תיבול, תשתקם או תקרוס על פי נתיבי התקשורת הקיימים בה וכישורי חבריה להשתמש בהם. התזה העיקרית במאמר היא שעתידה של חברה אנושית יכול להיות מובטח רק על ידי מציאת האיזון בין רצונות פרטיקולריים לאחריות חברתית. איזון כזה מושג באמצעות דיאלוג ערכי ושיח המבוסס על תקשורת בונה. החברה הישראלית המשוסעת על ידי קונפליקטים אידאולוגיים ומוסריים אינה ערוכה תרבותית, מוסרית, פוליטית וחברתית לשיח כזה, ולכן עתידה מעורפל. המעבר משיח קונפליקטואלי-מיליטנטי לשיח אמפתי ומכליל מצריך כמה הסתגלויות והתאמות למצב שיאפשר תחילת דיאלוג. באמצעות ניתוח אנליטי והשוואתי של סוגי שיח – דיאלוג מול ויכוח, ולאחר מכן דיאלוג פרוצדורלי מול דיאלוג ערכי – מציג המאמר את החסכים והכשלים בשיח הציבורי הישראלי וסיבותיהם. המאמר מספק שתי דוגמאות שונות לשיח העימותי והבלתי מכליל בחברה הישראלית: שיח עיתונות ושיח טקסטים חינוכיים. משתי הדוגמאות משתקפת מציאות מילים המקשה ליצור תשתית של שיתוף והבנת האחר.

ביטויי אתוס הסכסוך בעלוני פרשת השבוע במהלך מבצע 'עופרת יצוקה'

דניאל בר-טל, הדס צורן, הילה כהן ותמיר מגל

מטרת המחקר הנוכחי היא לתאר ולנתח את הנרטיב של הסכסוך הישראלי-פלסטיני המוקנה לציבור הדתי באמצעות עלוני 'פרשת השבוע'. עלונים אלו משמשים פריזמה שדרכה ניתן ללמוד על האידאולוגיה הציונית-דתית ועל השקפותיה הנוגעות לסכסוך הבלתי נשלט. במחקר זה נבחן כיצד משתקפות אמונות מרכזיות של אתוס הסכסוך הנוגעות לקרבנות היהודית, צדקת היעדים, דה-לגיטימציה של הפלסטינים ודימוי עצמי חיובי בעלונים של ארגונים דתיים. נאספו 91 עלוני 'פרשת השבוע' שהפיצו שבעה ארגונים חשובים של הציונות הדתית במשך שלושה חודשים – מחודש לפני מבצע 'עופרת יצוקה' ועד חודש לאחר תום המבצע. ניתוח תוכן איכותני נעשה על מאמרים שעסקו בסכסוך הישראלי-פלסטיני.

מניתוח הממצאים עלו שש תמות בולטות: קרבנות עבר, קרבנות כצידוק להקמת מדינה יהודית, קרבנות כצידוק למבצע 'עופרת יצוקה', דימוי עצמי חיובי לצד קרבנות, צדקת היעדים ודה-לגיטימציה של הפלסטינים. מהממצאים עולה שעלוני פרשת השבוע כאמצעי תקשורת בלתי פורמלי משמרים ומחזקים את האמונות החברתיות שעומדות במוקד אתוס הסכסוך.

על הרטוריקה של יציאה למלחמה

ענבל ליבוביץ' ותמר כתריאל

האופן שבו מובנית היציאה למלחמה בעיתונות היומית נבחן בהתמקדות ביציאה למלחמת ששת הימים בשנת 1967 ולמלחמת לבנון הראשונה בשנת 1982 – שתי מלחמות שבהן פתחה ישראל. בחינה זו מטרתה ללמוד כיצד הובנתה היציאה למלחמה כמהלך נחוץ ולגיטימי. המחקר משתמש בכלים של ניתוח רטורי ומתאר את אופן הבניית הצדדים, המצב המשברי ודרכי הפתרון שהוצעו

לו בשני עיתוני זרם מרכזי: 'הארץ' ו-'מעריב'. ניתוח החומרים מלמד על מרכזיות 'רטוריקת האין בררה' בשיח הצדקת המלחמה הישראלית. היעדר-הבררה כרוך בפחות במעמד של 'דיבורים' (דיפלומטיה) והאדרת ה'מעשים' (פעילות צבאית). על אף הדמיון שבין המלחמות ניתן לזהות גם הבדלים בין התקופות, בעיקר במידת ההומוגניות של השיח: אם שיח היציאה למלחמת 1967 מציג תמונה ברורה של 'טובים נגד רעים', הרי ב-1982 תיאור זה של המציאות עדיין מתממש בטקסטים, אך לצדו מתקיימת תמונה ביקורתית ומורכבת יותר, אשר גם היא, כפי שהמאמר מראה, סייעה בסופו של דבר להצדקת היציאה למלחמה.

המלחמה שלא הייתה בחדשות: 'לאומיות קבוצת הפנים' ו'לאומיות קבוצת החוץ' במוספי

העיתונות היומית בישראל בתקופת מלחמת לבנון השנייה

מוטי נייגר וקרני רימר-צרי

בשונה מהעיון המחקרי הרווח בעמודי החדשות בעיתונות בעת קונפליקט, מאמר זה מבקש לנתח את המוספים שאינם חדשותיים, שמצד כמותם הם חלק הארי של העיתון בעידן המודרני גם בעת שגרה. המחקר מתבסס על ניתוח טקסטים (כתבות, מאמרים וטורים) במוספים – ספורט, תרבות ופנאי, בריאות וסגנון חיים – בעיתונים היומיים הבולטים בישראל, 'ידיעות אחרונות', 'מעריב' ו'הארץ', במהלך מלחמת לבנון השנייה (12.7.2006-14.8.2006).

המאמר ימשיג שני טיפוסים בסיסיים לגילויי לאומיות, ובאמצעותם ינתחו המוספים: 'לאומיות קבוצת הפנים' (in-group nationalism) ו'לאומיות קבוצת החוץ' (out-group nationalism). הסוג הראשון הוא לאומיות המתבוננת פנימה ומהדקת את קבוצת ה'אנחנו', והטקטיקה הנקטת כאן היא מתגוננת. לדוגמה, סיקור הופעות של זמרים ובדרנים באזורי המלחמה בצפון (מוספי הפנאי והבידור) והדיווח על ההזדהות שהפגינו ספורטאים זרים המשחקים בישראל (מוספי הספורט) שייכים לתחומי של סוג שיח זה המכנס את קבוצת ה'אנחנו'. הסוג השני הוא לאומיות המתבוננת החוצה ובוחנת כל ביטוי ופעולה במרחב הציבורי בקריטריון 'הלנו אם לצרינו'. כדי להבחין בין קבוצת ה'אנחנו' לקבוצת ה'הם', הטקטיקה הנקטת כאן היא מתקיפה. עם סוג זה נמנים, למשל, הדיונים במוספי הספורט סביב החלטת התאחדויות הספורט באירופה לבטל אירוח משחקים בין-לאומיים בישראל. שיח זה מתאפיין בהאשמות באנטישמיות. לצד שני טיפוסים אלו יידונו במאמר גילויים מעטים של אנטי-לאומיות. תרומתו של המחקר, לבד מהתבוננות במוספים שטרם נבדקו בעת מלחמה, היא הניתוח הנרטיבי שהוא מציע לביטויים של לאומיות במוספים שאינם חדשותיים, ולהבנה אם מוספים אלו 'מתגייסים סביב הדגל' בעת משבר ופועלים גם הם כמכשיר רטורי בשירות שיח המלחמה בלי להציע אלטרנטיבה אזרחית וביקורתית לעמודי החדשות, וכיצד הם עושים כן.

שיח לכודים

נעמה שפי ואמיר הר-גיל

שלושה ישראלים ושלושה פלסטינים הם גיבורי סרטו של אמיר הר-גיל 'לכודים' (2007), הפורס את נקודת המבט של אנשים מן השורה על הסכסוך. בשפה מתונה, מתוך אמונה בצדקת דרכם ונכונות לשמוע גם את הצד האחר מגוללים השישה את חוויותיהם האישיות כנפגעי הסכסוך

ולעתים שוזרים גם את ההיסטוריה המשפחתית הטעונה שלהם. המאמר מנתח את השיח שיצר סרט התעודה שהוא קופרודוקציה ישראלית-פלסטינית, על המעקשים שהתגלעו בעת ההפקה ועל השבייה של הדוברים בהיסטוריה של הסכסוך ללא יכולת לפתח שיח הצופה אל העתיד. השיח של ההפקה ושל הסרט נותח בכלי מחקר מתחום ההיסטוריה, הקולנוע, הזיכרון והסוציולוגיה.

על רטוריקת המסרים הכפולים בנאום יום השואה הבין-לאומי

של ח"כ אחמד טיבי

יהושע גתי

מי קובע את המסר? האם הטקסט גופו או קהל הקוראים? נאומו של טיבי בכנסת ביום השואה הבין-לאומי מגלם סתירה: מחד גיסא, הנאום התקבל בתשואות מצד חברי כנסת מכל המחנות, בכלל זה הימין, ואף הוגדר כ"נאום הטוב ביותר שהושמע בכנסת". אולם היות שלטיבי דימוי מסוים בקרב הציבור (שלל נאומים שבהם הוא מוצא פיזית מהכנסת), איך ייתכן שבגין נאום זה זכה לשלל תשואות בכנסת, אף מצד חברי ימין (רק מתנגד אחד היה במליאה, ח"כ ניסים זאב)? שאלה זאת חריפה במיוחד לאור העובדה שהנאום כלל ביקורת נוקבת על יחסה הגזעני של ישראל כלפי 'האחר-הערבי'. סתירה זו בתהליך התפיסה של הקהל מעלה סוגיה רטורית תאורטית ומעשית בדבר תהליך הפרצפציה (התפיסה) והקליטה. הסוגיה הזאת נדונה במאמר שלפנינו. מתברר שקיימים מנגנוני קליטה קוגניטיבית של טקסטים (בפרט טקסטים אורליים כגון נאום), המושתתים על תבניות או על נרטיבים לאומיים או על הזיכרון הקולקטיבי המאפילים על המסר גופו. טיבי משתמש בתבנית, והרושם נוצר, המסגרת מעצבת את 'התבנית' (טופוס), והקהל קובע את המסר על פי התבנית, ומתעלם מהמסר שמעבר לה. מרכיב נוסף במערך הפרצפציה (התפיסה) והשכנוע הוא האתוס של הנאום הממלא אף הוא תפקיד בולט בתהליך הפרצפציה, וטיבי מפתח זאת בנאומו ככלי להעברת מסרו וכגורם בעל כוח שכנוע רב. האתוס הוא ציר מרכזי, וכאן הוא נהפך לכלי רטורי בעל משקל.

שיח משלב ושיח עוין:

שיחות עם מטלפנים לא-יהודים בתכניות השיחה על אקטואליה ברדיו

גונן דורי-הכהן

הרדיו ותכניות לשיחות אקטואליה עם מאזינים בו הם מרחב ציבורי. מאמר זה מנתח שיחות מתכניות אלה בהשתתפות 'האחרים' בחברה הישראלית: פלסטינים שאינם אזרחי המדינה ואזרחים שאינם יהודים. השיח עם המטלפנים האזרחים שאינם יהודים הוא שיח משלב. המטלפנים מגדירים ומציגים את עצמם כיהודים, ולכן הם מוחים על אפלייתם. הם משתמשים בתכניות כדי להשתלב במרחב הציבורי, ולכן מקצתם מטלפנים קבועים. המנחים בהסכימם עם המטלפנים יוצרים שיח הקורא לשוויון בין כל האזרחים ומשלב אזרחים אלה בחברה הישראלית. השיח עם הפלסטינים הוא שיח עוין. השיחה עם המטלפן הפלסטיני פותחת בהסכמה אך נהפכת לעימות. המנחה הישראלי והמטלפן הפלסטיני מציגים בשיחה כל אחד את הצד הלאומי שלו, ולכן המנחה מגדיר אותה 'דו-שיח של חירשים'. השיח המשלב עם האזרחים הישראלים והשיח העוין עם הפלסטינים מדגימים את מעלותיו ומגרעותיו במרחב הציבורי. השיח המשלב מתבסס על

תפיסת האזרחות במרחב הציבורי המאפשר השתלבות של כלל האזרחים בחברה. השיח העוין מבהיר שהשתתפות הפלסטינים בתכניות ובמרחב הציבורי הישראלי אינה יכולה לפתור את הסכסוך הישראלי-פלסטיני.

'השלום ינצח את כל אויבינו'

על הטשטוש הסמנטי שבין 'שלום' ל'מלחמה' בשיח הפוליטי

דליה גבריאלי נורי

מאמר זה מציג תופעה אחת בשיח השלום והמלחמה של מנהיגים ישראלים: הטשטוש הסמנטי-מושגי שבין שלום למלחמה. טשטוש סמנטי משמעו סמיכות הופעתם של 'שלום' ו'מלחמה' בשיח התורמת לשחיקת הניגוד הבסיסי בין שני המונחים, למשל בצירופים 'מלחמת שלום הגליל'; 'חייל של שלום' ו'קרבנות השלום'. טענה עיקרית במאמר היא שלטשטוש הסמנטי יש השלכות על תפיסת השלום והמלחמה בציבור בישראל ובסופו של דבר גם על המציאות הפוליטית ויחסי ישראל עם שכנותיה. המאמר מדגים את התופעה בשיח המנהיגים הישראלי מאז 1967 ועד ימינו ומציע לה הסברים. הוא כולל ניסיון לבחון תרומה אפשרית של תופעת הטשטוש הסמנטי להפתעה האסטרטגית של מלחמת יום הכיפורים ולהחמצה של יזמות שלום בין 1967 ל-1973. מקרה המבחן שנדון במאמר זה מדגים הלכה למעשה את קיומו של מעגל קסמים: המחלוקת הפוליטית סביב יזמות השלום בשש השנים הללו הביאה לכרסום במושג 'שלום', וכרסום זה השפיע בסופו של דבר על המצב הפוליטי והקטין את הנכונות לממש יזמות שלום. ההמשגה הלשונית, האתוס התרבותי והמציאות הפוליטית אינם מנותקים זה מזה. התוצאה המצטברת של יחסי הגומלין בין שלושת אלה בעקבות מלחמת ששת הימים הייתה שחיקה כללית של השלום כמונח, כמושג, כאתוס תרבותי וכמטרה מדינית.

English Abstracts

In search of substantial community:

Israeli society and the merit of normative dialogue

Muli Peleg

The viability of a human community depends on the quality of communication among its members: It will prosper or decay, recuperate or collapse based on how people communicate with one another and their skills of maintaining their channels of interaction. The central thesis of this article is that the future of community hinges upon finding the balance between particular volitions and social responsibility. Such balance is obtained through normative dialogue and discourse based on constructive communication. Rifted Israeli society is ill prepared for such discourse and hence its future as a cohesive and substantial society is unclear. By analyzing and comparing discourse patterns-debate versus dialogue and then procedural dialogue versus normative dialogue, the article indicates the reasons for and implications of the frailty of Israeli public discourse. Two examples are provided to support this conclusion – the written press and educational texts that reflect harsh terminology and attitudes toward the 'other.'

**Expressions of ethos of conflict in Sabbath leaflets in synagogues
during the Cast Lead Operation in the Gaza Strip**

Daniel Bar-Tal, Hadas Zoran, Hila Cohen & Tamir Magal

The objective of the study was to describe and analyze the narrative of the Israeli-Palestinian conflict as imparted to the religious public in Sabbath leaflets (about the weekly Torah portion) distributed in Israeli synagogues on the Sabbath. These leaflets are a prism through which it is possible to learn about the perspectives of the religious Zionist ideology regarding the Israeli-Palestinian conflict. Specifically the study examined the expressions of central themes of ethos of conflict: collective self view of victimhood, justness of goals, delegitimization of opponent and positive view of the collective self, in the Sabbath leaflets of the key religious Zionist organizations. In total 91 Sabbath leaflets were collected in the three months prior to, during and following the Cast Lead military operation in the Gaza Strip. The articles in the leaflets that referred to the Israeli-Palestinian conflict were content analyzed. The analyses found the following six central themes: collective victimhood in the past, collective victimhood as justification for the establishment of the State of Israel, collective victimhood as justification for operation Cast Lead, positive view of the collective self, justness of conflict goals, and delegitimization of the Palestinians. These findings indicate that Sabbath leaflets, as informal channels of communication for the religious public, preserve and maintain the societal beliefs of ethos of conflict that fuel the continuation of the conflict.

On the rhetoric of going to war

Inbal Leibovits & Tamar Katriel

The discourse concerning the decision to go to war is analyzed by focusing on the 1967 war between Israel and its neighbors and the first Lebanon war in 1982, both of which were initiated by Israel. We ask how going to war is publicly constructed as a necessary and legitimate solution to crisis situations by using the tools of rhetorical and critical discourse analysis (CDA). We explore uses of the 'us against them' dichotomy, constructions of the crisis and of solutions in two mainstream Israeli daily newspapers, Ha'aretz and Ma'ariv. We relate the salience of 'no-choice rhetoric' in Israeli war discourse to a cultural de-valuation of 'words' (diplomacy), and preference for 'deeds' (military action). The discourse prior to the 1967 war was more homogenous and polarized, while that preceding the 1982 war was more critical and complex, while nevertheless justifying the decision to go to war.

**The supplemented war: 'In-group nationalism' and 'out-group nationalism'
in Israel's daily newspaper supplements during the Second Lebanon War**

Motti Neiger & Karni Rimmer-Tsory

Unlike scholarly examination of journalism during conflicts that tends to focus on the news sections, this article analyses non-news supplements – sports, lifestyle, arts and leisure – that

constitute, both during war and more peaceful times, the bulk of a newspaper in the modern era. The study is based on discourse analysis (articles, essays and columns) of all supplements in Israel's main daily papers: Yedioth Ahronoth, Ma'ariv and Haaretz, during the Second Lebanon War (July 13 – August 14, 2006).

The article conceptualizes two basic types of manifestations of nationalism that serve the narratological analyses of the supplements: 'in-group nationalism' and 'out-group nationalism.' The first is nationalism that looks inwards into the 'in-group' ('we'), portraying journalistic representations of national unity, e.g., coverage of artists performing in war zones in northern Israel or reports of foreign athletes who play in Israel to express their support of the state. The second type is nationalism is directed at the actions of 'out groups' ('them') and observed them under the criteria of 'friend or foe' using offensive tactics, e.g., commentary in the sports supplements about the UEFA decision to cancel scheduled matches in Israel, a debate usually backed by allegations of anti-Semitism. Alongside these two types, the article refers to rare manifestations of anti-nationalism, that only emphasize the overall 'rally around the flag' of these supplements and how they act as a rhetorical tool in the service of the war discourse, without offering a civilian and critical alternative to the news section.

Entangled discourse

Naama Sheffi & Amir Har-Gil

Three Israelis and three Palestinians are the protagonists of *Entangled* (2007), a documentary film by Amir Har-Gil. The film portrays the observations of the Israeli-Palestinian conflict as seen by ordinary people. In a moderate speech, rooted in the belief in their position and a willingness to listen to the other party as well, the six tell of their personal experiences. All the heroes are hurt by the conflict. Sometimes their biography includes a familial historical burden as well. The article analyzes the discourse recorded in the first Israeli-Palestinian documentary coproduction, and depicts the obstacles encountered during filming. It emphasizes the captivity of the speakers in the history of the conflict, and their difficulty constructing a discourse focused on a better future. The theoretical framework of the analysis spreads from history to film studies, memory studies and sociology.

The rhetoric of Knesset member Ahmad Tibi in his International Holocaust Remembrance Day address

Yehoshua Gitai

This essay deals with the process of perception and conception of a speech. Ahmed Tibi, a leader of an anti-Zionist Arab party, delivered a speech in the Knesset on International Holocaust Remembrance Day. His address is considered by many to be the best speech ever delivered in the Knesset. The speech, however, includes sharp criticism of Israel, comparing its attitude towards the Arabs to Nazism.

This paper discusses the matter of perception and the relationship between the message and the audience: does the audience create the message or the text itself? The paper discusses the role of the frame (or topics) in the process of the perception, and shows how Tibi built upon the frame, calling on his ethos to create an atmosphere of excitement that enables him to deliver his criticism as well.

**Integrating and divisive discourses: The discourse in interactions
with non-Jewish callers on Israeli radio phone-in programs**

Gonen Dori-Hacohen

Radio and radio phone-in programs are arenas of the public sphere. This article analyzes interactions on such programs with the 'others' in the Israeli society: Palestinians and non-Jewish citizens. The discourse with the non-Jewish citizens is integrating discourse. The callers define and present themselves as Israelis and protest their discrimination. They use the programs to participate in the public sphere, and therefore some of them are regulars. The hosts create an egalitarian discourse, by agreeing with these callers and seeing them as part of Israeli society. The Israeli host and Palestinian caller present their nations in a hostile way, leading the host to define the interaction as a 'dialogue of deaf.' These discourses present the advantages and shortcomings of the public sphere. The integrating discourse is based on the civic conceptions of the public sphere that integrate all citizens. The hostile discourse demonstrates that participation of Palestinians in the Israeli programs and in the public sphere cannot solve the Israeli-Palestinian conflict.

**'Peace will triumph': The semantic blurring between peace and war
in Israeli political discourse**

Dalia Gavriely-Nuri

This article discusses one rhetorical aspect of the peace-and-war discourse conducted by Israeli leaders: the semantic-conceptual blurring between peace and war. By semantic blurring, I refer to the rhetorical juxtaposition of the words 'peace' and 'war' in a manner that obfuscates the basic contradiction between the terms, as in the combinations 'Peace in the Galilee War' (Operation Peace for Galilee), 'soldier for peace' and 'victims of peace.' The paper's main argument is that this semantic blurring has affected the Israeli public's perception of peace and war; ultimately, this same blurring has influenced Israel's political reality and relations with its neighbors. Illustrations of this semantic blurring, taken from discourses / speeches given by Israeli leaders since 1967, provide the data on which the analysis is based. The paper also examines the possible contribution of semantic blurring to the strategic surprise of the Yom Kippur War and to the missed opportunities inherent in the peace initiatives proposed between 1967 and 1973.